

Skokan volský (*Lithobates catesbeianus*)

Latinská synonyma: *Rana catesbiana*

Česká synonyma: skokan býčí

Anglické jméno: American bullfrog

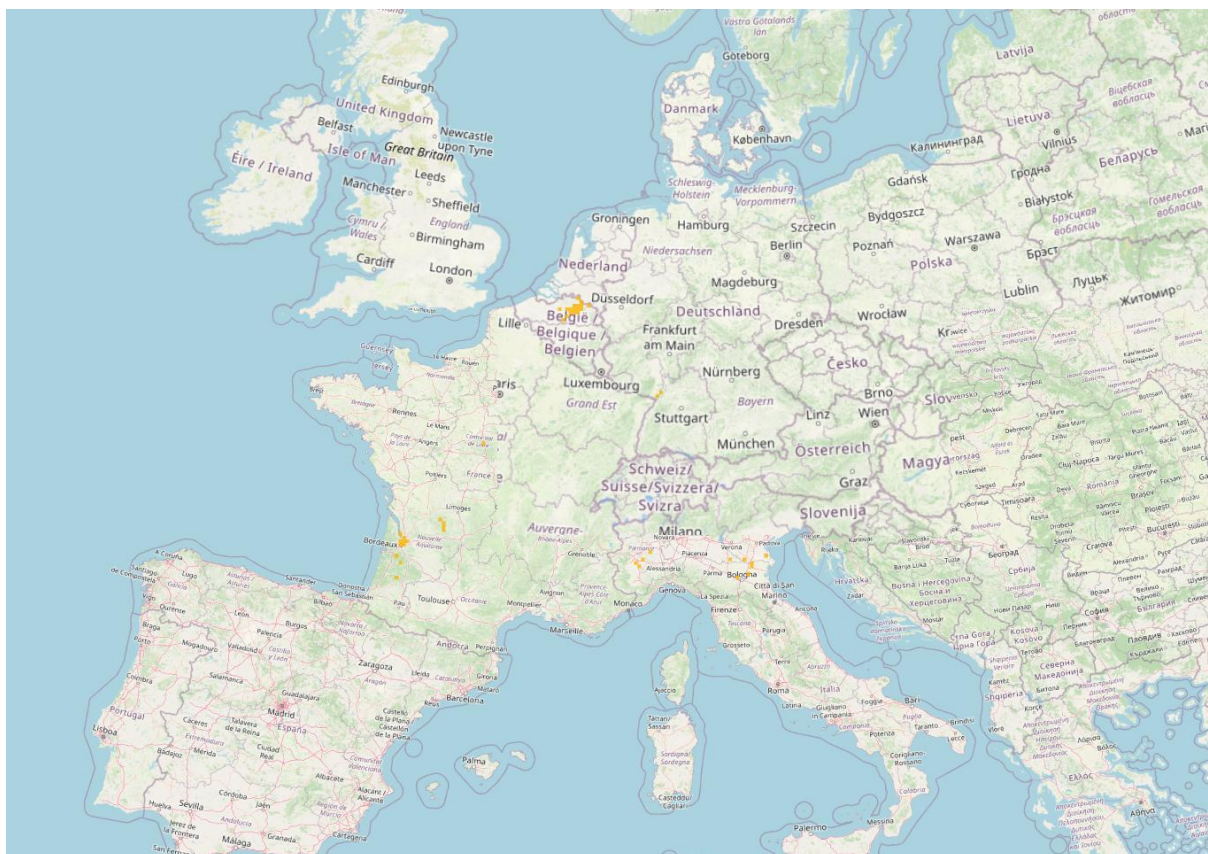
Čeleď: *Ranidae*

Obr. 1 Skokan volský. Foto: Lubomír Klátil, Biolib.cz

Původ: Východní USA, jihovýchodní Kanada, východní Mexiko.

Sekundární rozšíření: Byl vysazen na západní pobřeží severní Ameriky, Havaj, do Karibské oblasti, Jižní Ameriky, Asie a Evropy. V Evropě proběhlo v průběhu 20. století několik introdukcí, největší populace skokana jsou dnes zejména ve Francii, dále v Itálii, Belgii a Německu.

Obr. 2 Skokan volský v Evropě (<https://easin.jrc.ec.europa.eu/spexplorer/map/>)

Rozšíření v ČR: Na přelomu 19. a 20. století byly učiněny nepříliš úspěšné pokusy s faremními chovy (na jídlo) skokana u nás. V 90. letech 20. století byly předkládány Národnímu muzeu k posouzení různé projekty na farmový chov tohoto druhu, které se ale neuskutečnily.

Cesty zavlečení: Primárně rozšiřován úmyslně jako zdroj žabích stehýnek. Prodáván též jako terarijní živočich či vysazován do zahradních jezírek. Z míst sekundárního vysazení se samovolně šíří do okolí.

Popis: Velikost 9 – 20 cm, váha až 500 g. Tělo je robustní, končetiny silné. Barva olivově zelená až hnědá s tmavými skvrnami, závisí na prostředí a rozpoložení – v klidu jsou skokani zelení, ve stresu se zbarví až do tmavě hněda. Břicho je bílé, zadní nohy jsou opatřeny plovací blánou. Samci mají žlutou pigmentaci na hrdle a nápadné ušní bubínky, větší než oči (u samic jsou zhruba velikosti očí). Od oka kolem ušního bubínku se k přední noze táhne kožní záhyb. Samice kladou vejčká (v období plné dospělosti v počtu 20 – 30 tisíc) v červnu a červenci, jsou malá, ve shlucích na vodní hladině. Pulci jsou hnědí až olivově zelení s drobnými černými skvrnkami na hlavě a hřbetu. Na žáby dosahují úctyhodných rozměrů kolem 15 cm, podobných velikostí dosahují i pulci naší domácí blatnice skvrnitě či některých druhů skokanů. Samec se ozývá výraznými zvuky připomínajícími kraví bučení.

Obr. 3 Typický kožní záhyb kolem ušního bubínku. Foto: GBNNSS

Skokan se vždy pohybuje ve vodě (výborně plave, dlouho vydrží pod vodou) či v její těsné blízkosti, nejraději má zarostlé klidné stojaté vody. Pro rozmnožování je důležitá teplota vody (v létě kolem 25°C) – vhodné jsou mělké vodní objekty, kde se voda dostatečně prohřeje. Nicméně plochy nesmí být v delším horizontu vysychavé, jinak nepřežijí pulci (vývoj 1 – 4 roky). Pulci jsou býložraví, živí se i drobnými bezobratlými. Potravu dospělých žab tvoří úměrně velcí bezobratlí i obratlovci, neřádkým jevem je i kanibalismus.

Obr. 4 Skokan volský. Foto: Lubomír Klátil, Biolib.cz

Možnosti záměny: V našich podmínkách jsou nejpodobnějšími druhy zástupci zelených skokanů – skokanem skřehotavým (*Pelophylax ridibundus*), s. krátkonohým (*P. lessonae*) a jejich křížencem s. zeleným - kteří jsou striktněji vázaní na vodní prostředí. Odlišit se dají jednak velikostí (max. 12 cm), tak velikostí ušního bubínku, který je vždy max. stejně velký než oko, podél zad se táhne kožní záhyb (skokan volský jej má jen podél oka). Odlišitelní jsou též hlasem – skokan skřehotavý: bre-ke-ke-ke; s. krátkonohý: kvrrr-kvrrr-kvrrr).

Obr. 5 Skokan skřehotavý.
Foto: Jakub Čejka, Fotoarchiv AOPK ČR

Obr. 6 Skokan krátkonohý. Foto: Zdeněk Mačát

Riziko: Představuje potravní i stanovištní konkurenci pro podobně žijící druhy. Jako predátor ohrožuje populace druhů, jež konzumuje (jiní obojživelníci, ptáci, plazi). Skokan volský je přenašeč (i oběť) závažného onemocnění obojživelníků způsobené houbou *Batrachochytrium dendrobatidis*. Tato chytridiomykóza je zhoubná především pro žáby horských oblastí tropů a subtropů, onemocnění už ale bylo detekováno i v Evropě. V Itálii se prokazatelně na jejím šíření podílí právě skokan volský.

Likvidace: Velmi obtížná, jako neúčinnější na malých územích se jeví velmi intenzivní a cílené mechanické odstranění (vypuštění vodní plochy – odstranění vajíček a pulců, odchyt a odstřel dospělců), což bylo úspěšně prováděno v sousedním Německu (Nehring, Klingenstein 2008). Osvědčilo se využití rybolovného agregátu (Orchard 2011). Chemické metody jsou nepřijatelné, vzhledem k působení na domácí druhy obojživelníků a jiných vodních organismů.

Zdroje:

Everts T, Van Driessche C, Neyrinck S, Jacquemyn H, Brys R. 2023. The American bullfrog exposed: distribution, invasion fronts, and spatial configuration of invasion hubs revealed by eDNA-based monitoring and environmental assessments. *Management of Biological Invasions* 14(2): 201–220.
 Mlíkovský J., Stýblo P., eds., 2006: Nepůvodní druhy fauny a flóry ČR, ČSOP Praha, 496 pp.
 Modrý D., Votýpka J. 2010. Infekční nemoci jako hrozba biodiverzitě? *Živa* 5: 241 – 244
 Nehring S., Klingenstein F. 2008. Aquatic alien species in Germany – Listing system and options for action. In: Rabitsch, W., F. Essl & F. Klingenstein (Eds.): *Biological Invasions – from Ecology to Conservation*. NEOBIOTA 7: 19-33.
 North American Bullfrog - Fact sheet, NNSS, www.nonnativespecies.org
 Orchard S. A. 2011. Removal of the American bullfrog *Rana catesbeiana* from a pond and a lake on Vancouver Island, British Columbia, Canada. In: Veitch, C. R.; Clout, M. N. and Towns, D. R. (eds.). 2011. *Island invasives: eradication and management*. IUCN, Gland, Switzerland: 217 – 221.
<http://www.cabi.org/isc/datasheet/66618>
 GB NNSS Photo Gallery. Dostupné na: <http://www.nonnativespecies.org/gallery/>

Citace: Görner T. 2026. Skokan volský (*Lithobates catesbeianus*), informační karta, AOPK ČR, Dostupné na: <https://invaznidruhy.aopk.gov.cz/invazni-druhy-z-unijnio-seznamu>